

Kurbanın Gerçek Anlamı

Bütün dünyanın yerine bir tek kibinin kurban olması kavramı Kurban Bayramı'nın özüdür. Ancak bu kavram Müslümanlar tarafından bilinmemektedir.

Özellikle Kurban bayramı yaklaştıkça zaman; Kurban dübünceleri beni sarmaya başlar. Kurbanlı bir kurban bayramının dübüncesi mi? Acaba; "Kurban nedir?" diye kendinize hiç sordunuz mu?

Bu eylem kültürümüz için nereden geldi ve ne zamandan beri uygulanmaktadır? Ben size, "Bu uygulama tarih boyunca çeşitli kültürlerde görülebilen bir ibadet şeklidir" desem paşar mısınız? Paşmayınız çünkü gerçekten insan yeryüzünde bulunmuş kurbanı bunu dini bir tören şekli içinde uygulamıştır. Öyleyse kurbanın anlamı ve önemi nedir? Günümüzde kurban, Allah'ın birliğine inanan dünya çapında tanınan Yahudi, Hıristiyan ve Müslüman dinlerine bağlı her bireyin temel inanç öğelerinden biridir. Bu Yahudilerin inancının yakından incelenirse, kurban kesme gereğinin insan günahına dayandığını göreceğiz. Hıristiyanlara gelince onların kurban kesme uygulamaları yoktur, ama Yahudilerinkinden kaynaklanan kurban inançları vardır. Yahudiler, 'Fısyh' denilen bir bayramlarında, günahların bağlanması için kurban keserlerdi. Hıristiyanlar ise, İsa Mesih'in gelmesiyle bu kurban uygulamasının sona erdiğini kabul ederler. Ayrıca Müslüman inancına baktığımızda görebiliriz ki kurban kesme eylemi bir din olarak kabul edilir. Müslümanlıkta bu din gereği hala sürdürülmektedir. Kurbanın kesilmesinde en önemli etken, kesilen hayvanın kanıdır ve bu kan da kemiği değil de onun akıtılan kandır. Kan, ölüm kalem konusunda mecazi anlamlarla yüklü bir sözcüktür. Yalnız Türkçemizde dillerde de 'kan' sözcüğü yapamı, canı betimler. Kurban kesildiğinde de bilmem farkına vardığınız mı, kesilen hayvanın kanı soğuk damlasına kadar akıtılır. Bunun simgesel bir anlamı olduğunu biliyor musunuz? Bunu açıklamadan önce kurbanın genel bir anlamı gözden geçirmek isterim. İncil'de kurban hakkında yazılanları incelersek Kurbanın bir simge olduğunu göreceğiz. Ama neyi simgeler? Önce demiyordum gibi, günahların bağlanması! Kurban edilen hayvanın kanı akıtılıyor ve bu kan sadece bir simge değil, günahlar için bir canın verilmesi gerektiğini simgeliyor. Şimdi önemli bir noktaya açıklık getirmek isterim: Mademki Kurban sadece bir simgedir, kurban kesmekle günahların bağlanması sağlanamaz. Günahların bağlanması sağlayan başka bir şeyi simgeler; ona işareti simgeleri saymaya devam edelim. Yine simgesel şekilde, kurban edilecek hayvan kusursuz olmalıdır. Özellikle Kurban bayramında bu özellik kurbanlık hayvanda aranır. Kesilecek olan hayvanın sakat ya da hastalıklı olmaması gerekir, değil mi? Bu özellik nereden günümüze kadar geldi? Bir simge olarak hayvanın kusursuz olması gerekir, çünkü Kutsal Yazılara göre, insan günahının bağlanabilmesi için ya günahlı kibinin kendisi ölüm cezasına çarptırılacak ya da onun yerine kusursuz bir can verilecektir. Ne kadar özen göstersek bile hiçbir hayvan, hiçbir yaratık tam anlamıyla kusursuz olamaz. Aslında, tek kusursuz kişi Allah'ın kendisidir. Kesilecek kurban kusursuz olmalı denildiğinde, o hayvanın bir gözle görülebilir sakatlığı, hastalığı ya da kusuru olmaması gerektiği anlaşılır. Bu da kurbanın simgelediği, işareti kibinin, yani insanların günahı için bir kez kendisini kurban olarak sunmasıdır. Olan Mesih İsa'nın kusursuzluğunu gösterir. Kusursuz kurban simgesi, Tanrı'dan gelen esinle eski zaman peygamberleri tarafından insanlığa duyurulmuştur. İbrahim peygamberin hayatına baktığımızda görüyoruz ki İbrahim, Tanrı'nın kendisine bir kurbanı alarak buyruğa uyarak biricik öz oğlunu kurban olarak sunmaya girişti. Bir açıdan Allah bu eylemle İbrahim'in imanını deniyordu, ama daha önemli bir gerçeği de hem İbrahim'e hem de İbrahim'in gösterdiği iman yolunda yürüyecek olanlara duyuruyordu. Gerçekten İbrahim can yürekten sevdiği biricik oğlunu kurban yoluyla Allah'a vermeye hazırdı. Rab Allah ise dünyadaki insanların tüm günahlarını bağlamak için kendi özünden dünyaya gönderdiği biricik Mesih'ini verdi O'nu feda etti. İbrahim kendi özünden dünyaya gelen oğlunu feda etmeye hazırdı, ama aslında bunu yapmaya gerek kalmadı. Allah ise kendi özünü dünyaya insan bedeninde gönderdi. Bu konuda Tanrı Sözü şöyle yazar: "İsa görünmez Tanrı'nın görüntüsü, bütün yaradılışın ilk doğandır. Gökte ve yeryüzünde, görünmez güçler, gerek tahtlar, gerek egemenlikler, gerek yönetimler ve gerekse yetkiler, bütün şeyler Onda yaratıldı. Her şey Onun aracılığıyla yaratıldı. Onun için yaratılmıştır. Her şeyden önce var olan kendisidir ve tüm varlıklar Onda uyum içindedir" (Koloseliler 1:15-17). İbrahim oğlunu feda etme zorunda kalmadı çünkü Tanrı'nın meleği ona engel oldu. İbrahim'in hayatında gerçekleşen bu olay İbrahim'in yüzlerce yıl sonra yer alacak olan çok daha önemli bir başka olayın gölgesiydi. Tanrı özünden gelen biricik İsa Mesih'in bizim günahlarımız için kurban edileceğine işareti ediyordu. Bir canın başka bir can uğruna feda edilmesi yeni bir dübünce değildir. Kurban Kutsal Kitap'ta sık sık görülür. İlgincidir ki ilk kurban Tanrı tarafından kesildi. Adem ile Havva, yani bizim atalarımız, günah işlemişlerdi. Tanrı onları bağlamak için İsa Mesih'i gönderdi. İlgincidir ki ilk kurbanın kesildiğini görürüz. Deriden kaftan yapılıyordu. Tanrı Adem ile Havva'nın fiziksel çipliklerini değil de simgesel yoldan onların günahlarını, ruhsal çipliklerini örtmüştü. Yani hayvanın kurban edilmesi insan günahının örtülmesi için yapılması gereken çok önemli bir işareti ediyordu. Bir canın kurtulması için kurban verilmesi. Günahların örtülmesi için kesilen kurbanlar daha sonra İbrahim oğulları arasında sürekli biçimde uygulan ve Tanrı tarafından onaylanan bir dini tören haline geldi. İbrahim oğulları kırk yıllık bir süre içinde çölde dolaşırken, 'Rabbin Çadısı' denilen çadırlarda Allah'a tapınırlardı. Çadırın şekli, içindeki odalar ve eşyalar hep Tanrı'nın verdiği talimata göre yapılmıştı. Tanrı'nın Çadısı, gökte, Cennette olan gerçek Tapınağın bir örneğiydi. Çadırın içinde bulunan her şey, kesilen kurbanların kanıyla serpilmiş simgesel biçimde temizlenirdi. Sonra yılda bir kez, baş kahin hem kendisi hem de temsil ettiği insanlar için bir kurban kesip çadırın 'En Kutsal Yer'i diye bilinen yere girer, orada günahların örtülmesi için dua ederdi. İşte tüm bu uygulamalarda yine kurbanın günahları örtmek amacıyla kesildiğini görüyoruz. Şimdi bizim bildiğimiz kurban dönemi. Bizde kurban, dinin buyruklarından birisi olarak da bir adalet yerine getirmek için kesilir. Ama Türk Dil Kurumu, kurbanın mecazi anlamını şöyle açıklar: "Bir ülkü uğruna feda edilmiş olan ve kendisini feda eden kimse." Şimdi dübünelim, insanın günahlarını örtmek yüce bir amaç sayılmaz mı? Diyelim ki bir kişi günahını uğruna ölür de onun ölümüyle tüm günahlarımız ortadan tümüyle kalkar. O zaman o kibinin ölümü değerli olmaz mı? Olur elbet olur mu? Evet, gerçekten olmuştur. Tanrı özünden dünyamıza gelip insan bedenini alan, günahsız kusursuz doğup tümüyle kusursuz yaşayan İsa Mesih bizim yerimize kendi canını verdi, onu feda etti. Yani bizler için kurban oldu. Değerli kardeşim, İsa Mesih bizim için kurban oldu demek ne anlam olabilir? Onun ölmesine gerek var mıydı? Her koyun kendi bacağından asılmaz mı? Öyleyse bir adamın ölümüyle başka bir kişi nasıl günahlarına bağlanabilir? Buna benzer bir soru şu anda kafanızı yoruyor mu?

herhalde. Önce bunu söylemeliyim ki İsa, Musa'nın yaptığ gibi yapmadı. İnsanlara yeni bir Periat, ya da yeni din kuralları getirdi. Tam tersine, çarmıh üzerinde ölümler, Musa aracılığıyla verilen Periatın gereklerini kendi bahsında yerine getirip Allah'ın yüce merhametini, sevgisini ve adaletini çarmıh üzerinde açıkladı. Tanrı'nın adaleti yerine geldi çünkü bize yarayan günah cezasını özünden insan bedeninde gönderdiği Mesih İsa'nın üzerine yükledi. Allah için acısız, duygusuz bir iş değildi bu. Her zaman olduğu gibi bulunan, aralarında sonsuzluk boyunca ayrılmayan biricik Mesih'ini bizim yüzümüzden ezdi. Bize yarayan ceza Ona verildi. Biz, günahlarımızdan dolayı sonsuza dek Tanrı'dan ayrı kalmaya mahkûmken çarmıh üzerinde Mesih, özde kendisiyle bir olan Baba Tanrı'dan ayrı kaldı. Bu ayrılmak belki de acıların acısızdı. İbrahim Moriya dağında biricik öz oğlunu kurban etmeye hazırladığı acılar, Tanrı'nın çarmıh üzerinde Mesihine çektiği acıların ancak silik bir gölgesiydi. Tabii ki bizim kurtuluşumuz için Tanrı İsa'yı ölüme verdiğini ve bu şekilde en derin acıların bizim uğrumuza tattığını düşünemeyiz. Böyle bir işe kimin aklı erebilir? Anlamıyoruz diye Tanrı'ya bir sorun mu olmalı? İsa'nın çarmıh üzerinde bizim günahlarımız için kurban olması ezelden Tanrı'nın kararıydı. Anlamamıza gerek var mı? Tanrı diyor: "Benim düşüncelerim sizin düşünceleriniz değil, sizin yollarınız benim yollarım değil. Çünkü gökler nasıldır yere yüksektir, yollarım sizin yollarınızdan ve düşüncelerim sizin düşüncelerinizden öyle yüksektir" (55:8,9). Sevgili arkadaş, İbrahim ile Mesih olayına inanıyor musun? Bu iki olay birbirine bağlıdır. İlk olay, fiziksel alanda yer alan ama ruhsal gerçeklere ıyık tutuyor. "İbrahim'in öz oğlunu kurban etmeye giriştiği olaya inanıyorum, ama İsa'nın çarmıh üzerinde öldürüldüğüne inanmam" diyemezsiniz. Çünkü İbrahim olayı kesin bir simgeyle İsa Mesih'e ıparet eder. Böyle olmasaydı İbrahim kendi öz oğlunu kurban etmesi için Tanrı'dan aldığı buyruk ne anlamda olabilir? Kutsal Kitabı bağtan sona okuyunuz. Tüm kutsal yazılarda buna benzer, olağanüstü bir Tanrı buyruğu yoktur. Allah bunu sadece İbrahim için mi yoksa bütün insanlar için mi yaptı? Bütün insanlık için yaptığına inanmalıyız. Durum böyleyse şimdi daha önemli bir soruyla karşılaşıyoruz: Mademki İsa Mesih, kurban olarak sunuldu ve Ondan önceki kurbanlar o son kurbanı ıparet ediyordu, ülkemizde neden hala kurban kesilmektedir? Belki bazıları, İbrahim'in Allah için yaptığını anmak, hatırlatmak için diyecek. Gerçi bu önemli olayı anmak ve üzerinde düşünmek aslında bu olay sonsuzluklar boyunca anlacaktır, ama sadece anılmakla kalmamalıdır. İbrahim'in kurbanı, İsa'nın dünyaya geleceğini belirtiyordu. O zaman kurban, dikkatimizi İbrahim'e değil, İsa'nın kendisine çekmeli. İsa'ya bakarsak Onda günahları bağıyıp göreceğiz. Senin günahların kesinlikle bağıyıp mı değeri kardeşim? Eğer İsa Mesih'in akıttığı kana sızınmamı bulamazsın. İbrahim, öz oğlunu sunak üzerine yatırırken İsa'nın çarmıh üzerinde gerçekleştirdiği günah bağıyıpına ıparet ediyor gelinceye dek günahların örtülmesi için kurban kesildi. Ama hayvanların kanı günahı ortadan kaldıramazdı. O eski dönemin kurbanları sadece son ve tek etkin kurbanı ıparet ediyordu. Bir açıdan bu gün ülkemizde kesilen kurbanlar bile günümüzden ya da iki bin yıl önce yer alan çarmıh olayını hatırlatır. Kurban, Tanrı ile insan arasındaki Yeni Antlaşmanın mührüdür. Eski Antlaşma dayandır. Periatı göre Tanrı ile diri bir bağlantımız olacaksa Onun evrensel yapam kurallarını tümüyle, hayatımız boyunca hayata yerine getirmeliyiz. Ama Allah da biliyor ki hiç bir insan Allah'ın tüm periatını yerine getiremez. Periat, bizim ne kadar günahlı olduğumuzu göstermek için verilmiştir. Durum böyle olmasaydı, yani bir insan tüm periatı uyarak Tanrı'nın beğenisini kazanabilseydi, İsa Mesih'in çarmıh üzerinde ölmesine gerek kalmazdı. Ne var ki Tanrı kendi sonsuz ve ıapmaz hikmetine göre İsa'nın bizim yerimize kurban edilmesini gerekli gördü. Rab hikmetli değil mi? Biz Ondan daha mı akıllıyız ki, "Hayır efendim, kipi ıapkası için ölemez" diye tutturmuş gidiyoruz? İsa Mesih'in günahlarımız için kurban olacağı birçok peygamber aracılığıyla bunlar arasında Yehya belki de önde gelenidir. İman gözüyle ileriye görerek ve Kutsal Ruh'un verdiği esinle İsa'dan yaklaşıp önce böyle yazdı Yehya: "O günahlarımız nedeniyle yaralandı, kötülüklerimiz yüzünden berelendi. Barışımız için gereken ceza yükletildi ve Onun yaralarıyla biz ııfa bulduk. Hepimiz koyunların yaptığ gibi yolu ıapırdık. Her birimiz kendi yolunu tuttu. Ama hepimizin kötülüğünü Onun üstüne koydu" (Yehya 64:4). Bundan daha açık söz olamaz herhalde. "Barışımız için gereken ceza üzerine yükletildi," diye yazan Yehya, benim benim günahlı durumumuza dile getiriyordu. Herkes gibi sen de günahlısın kardeşim ve günahlarının gerektirdiği bir ceza vardı. Bu ceza sonsuz ölüm cezasıdır. Bu ölüm cezası verilmeden benim ile Allah arasında olamaz. İşte Sonsuz Kurban İsa Mesih; Barışın için gereken cezayı yükledi. Bu günlerde kesilen hayvanlara bakarken, kurban bayramını kutlarken Rab Allah'ın benim için neler yaptığını hatırlarsan iyi olur. Allah hemen hemen her dinde bu kurban ıpareti bıyaktı. Neden? Çünkü sonsuz sevgisinden dolayı insanların günahının İsa Mesih'te bağıyıpını herkese bildirmek ister. Bu konuda ne yaparsın, kardeşim?